

İŞLETME BÖLÜMLERİNDE VERİLEN EĞİTİMİN GİRİŞİMCİ ADAYI ÖĞRENCİLER ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

İsa İPÇİOĞLU*
Atıl TAŞER**

ÖZET

Temel amaçlarından birisinin de girişimci birey yetiştirilmesi olduğu kabul edilen işletme bölümlerinde okuyan iki farklı devlet üniversitenin 1. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde yapılan bu çalışmada, işletme bölümlerinde verilen eğitimin girişimcilik hisleri üzerindeki etkileri araştırılmıştır. Bu çalışma sonucu girişimci olarak adlandırılan bireylerde varlığı tespit edilmiş olan girişimci hislerinin lisans eğitimi başında ve sonunda girişimci aday öğrenciler üzerindeki durumları karşılaştırılmış, buna bağlı olarak öğrencilerin risk alma eğilimi, belirsizliğe karşı tolerans ve kendine güven hislerinde ortaya çıkan pozitif gelişme tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Girişimci, Girişimcilik hisleri, Girişimcilik eğitimi

EFFECTS ON GIVEN TO EDUCATION OF STUDENT WHO ENTREPRENEURS CANDIDATE IN DEPARTMENT OF BUSINESS

ABSTRACT

The main purpose of this study is to point out the differences between the entrepreneurially inclined students' entrepreneurial characteristics and individual background by being freshmen or senior. This study was conducted on a sample of undergraduate students in department of business administration from two state universities in Turkey. The findings show that entrepreneurially inclined students in both groups have positive differences at characteristics named propensity to take risk, tolerating the ambiguity and having self-confidence.

Key Words: Entrepreneur, Entrepreneurship feelings, Entrepreneurship education

* Doç. Dr., Bilecik Üniversitesi/İİBF, İşletme Bölümü, 11100, Bilecik, Türkiye,
isaipcioglu@yahoo.com

** Dr., Bilecik Üniversitesi/İİBF, İşletme Bölümü, 11100, Bilecik, Türkiye,
taseratil@yahoo.com

Giriş

Girişimcilik tüm ülkelerde en hızlı büyüme eğilimi gösteren kavramlardan birisidir (Gartner ve diğerleri, 1999:13). Ülke ekonomisinin gelişmesi, istihdam sağlanması ve teknolojik yeniliklerin ortaya çıkarılabilmesi noktasında çok büyük öneme sahip olan girişimciler tüm dünyada desteklenen ekonomik bir güç olarak karşımıza çıkmaktadır. Desteklenmesi ve özendirilmesi gereken girişimci olma özelliğinin ortaya çıkarılabilmesi ve buna bağlı olarak girişimci bireylerin sayıca artırılabilmesi için pek çok farklı eğitim kurumu tarafından girişimcilik eğitimi verilmektedir. Girişimcilik eğitimi sadece özelleşmiş kurslarda ya da sertifika programlarında işlenen bir başlık olmaktan öte kendine has müfredatı olan ve özellikle işletme bölümleri tarafından eğitimi verilen ana konu haline almıştır. Özellikle A.B.D.'de 100 den fazla fonlar tarafından desteklenen merkez, 1600 farklı üniversitede verilen 2200 girişimcilik dersi ile özel bir önem kazanması girişimciliğe ve girişimciliğe bağlı olarak ortaya çıkacak faydalara verilen önemi ortaya koymaktadır (Kuratko, 2003:22).

Her ne kadar girişimciliğe dair müfredatların izlendiği okullar tüm dünyada popüler hale gelmişler ise de akademik dünyada girişimci birey yetiştirmenin genetik mirasa mı yoksa eğitime mi bağlı olduğu halen tartışılmaktadır (Duygulu, 2008:4; Klein ve diğerleri, 2006:10). Tek bir görüşte uzlaşılmasa da genel kanı girişimciliğin genetik miras ve kültür yolu ile taşınabileceği ancak bu mirasın eğitim ile yükseltilerek anlamlı hale getirilebileceğidir. Bu nedenle, çalışmamızın ana amacı da işletme bölümlerinde verilen eğitimin öğrencilerin girişimcilik hisleri üzerindeki etkileri araştırmaktır.

Literatür Araştırması

Girişimciyi genel olarak kaynaklar konusunda öngörüle bulunarak işi planlayan, insan kaynaklarını örgütleyerek girdilerin işlenmesini sağlayan ve elde edilen çıktıyı da kârlılık yaratacak biçimde tüketicilerin kullanımına sunma becerisini gösteren kişi biçiminde tanımlamak mümkündür (Silver, 1983:7). Bu özelliklere sahip olan bireyler diğer bireylere göre bazı yönlerden farklılaşmaktadır. Bu farklılıkların başında girişimci hisleri gelmektedir. Girişimci hisleri farklı sebeplerle girişimci bireylerde oluşmuş ve bireyin girişimci olması için tetikleyici güç olarak ortaya çıkmıştır. Üniversite öğrencileri üzerine yapılan çalışmalarda; işletme bölümleri ya da idari bilimler fakültesinde öğrenimlerine devam eden bireylerin girişimci olma eğilimlerinin varlığı baştan kabul edilerek hangi demografik etkenler tarafından daha yoğun girişimci birey olma güdüsüne sahip oldukları araştırılmıştır (Girginer, N. ve

Uçkun, N., 2004). Bunun yanında ilgili literatürde girişimcilik eğilimleri yüksek bireyler ile daha düşük eğilimli bireylerin kıyaslandığı çalışmalarda görülmektedir (Gürol ve Atsan, 2006:25). Diğer bazı çalışmalarda ise bu konu detaylı şekilde ele alınmış olmasına karşın ağırlıklı olarak girişimcilik hisleri ile demografik özellikler ortaya konulmuştur (Wang ve Wong, 2004:163; Kourilsky, Walstad, 1998:78). Aynı şekilde, Henderson ve Robertson (1999) işletme bölümlerinde alınan eğitimin girişimciliğe olan etkilerinin anlaşılması noktasında da çalışmalar yapmıştır. Daha çok eğitim kurumlarının hedeflerinin tespiti için yapılan bu çalışmalarda ağırlıklı olarak işletme bölümü ile özdeşleşen idari bilimler fakülteleri araştırma alanı olarak kullanılmıştır (Hazeldine ve Miles, 2007:234). Söz konusu olan çalışmaların tamamında farklı ülkeler söz konusu olmakla birlikte ağırlıklı olarak eğitimlerinin sonucunda girişimci birey yetiştirmenin önem kazandığı işletme bölümleri ele alınmış olup lisans seviyesindeki çalışmaların devamı niteliğinde olabilecek yüksek lisans gruplarında da aynı araştırmalar sürdürülmüştür (Koh, 1996:15). Genel anlamda girişimcilik hisleri ile ilişkili literatürün gelişmesiyle birlikte birçok çalışma bu alanda sürdürülmektedir. Girişimcilik ile ilişkili ortaya konan hisler ve çalışmanın hipotezleri aşağıda açıklanmıştır.

İçsel Kontrol Hissi

İçsel kontrol hissi psikolojiye Julian B. Rotter tarafından 1954 yılında eklenmiştir. İçsel kontrol hissi bir bireyin hayatındaki ödülleri ve cezaları algılamalarını ifade etmektedir (Pervin, 1998:29). İçsel kontrol hissine sahip bireyler hayatlarında karşılarına çıkan her türlü alternatifi değerlendirme konusunda kendilerinden başka hiçbir gücü kabul etmezler. İçsel kontrole sahip olduğunu düşünen bireyler diğerlerinin aksine şansa ya da kismete inanmak yerine hayatlarında başlarına gelen her şeyden kendilerinin sorumlu olduğuna inanırlar (Rotter, 1966:28). Başarıda da başarısızlıkta da bireyin kendi kontrolü söz konusudur. İçsel kontrol hissini ön planda olduğu bireylerin girişimcilik konusunda daha rahat hareket edebildikleri ve buna bağlı olarak da daha girişimci bir tavır sergileyebildikleri ortaya konmuştur (Brockhaus ve diğerleri 1986:28). Genellikle girişimciler, alacakları kararları çevresel faktörlere bırakmak yerine yönetimi kendi ellerine almayı tercih etmektedirler (Mitton, 1989:15). Deneysel bulgular içsel kontrol hissini literatürde de belirtildiği üzere bir girişimcilik hissi olduğunu ortaya koymaktadır (Robinson ve diğerleri, 1991:13). Bu açıklamalar ışığında işletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin içsel kontrol hislerinin gelişimi ile ilgili hipotez şu şekilde oluşturulmuştur.

H1: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin içsel kontrol hisleri gelişmektedir.

Risk Alma Eğilimi

Tüm girişimcilik açıklamalarında risk alma eğilimi, girişimciliğin en temel özelliklerinden biri olarak kabul edilmektedir. (De Wit ve diğerleri, 1989:268). Risk alma eğiliminin azalması ile ekonomik büyümenin de düştüğü yapılan çalışmalarda ortaya konmuştur (Hwang ve Akdede, 2006). Bir çalışan ile bir girişimci arasındaki belki de en önemli fark risk alabilme yetisidir (Entrialgo, 2000:190). Kar elde etmede belirli kontrol ve yeteneğe sahip oldukları durumlarda girişimciler orta derecede riskleri almayı tercih etmektedirler. Çünkü girişimcinin bir başka özelliği olan başarı güdüsü, yüksek dereceli risklerden kaçınmalarına yol açmaktadır. Alınan risklerin büyüklüğü ise sonuçta ortaya çıkacak olan kar ile orantılı bir şekilde algılanmaktadır. Buradan hareketle işletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin risk alma eğilimlerinin arttığına ilişkin hipotez şu şekilde oluşturulmuştur.

H2: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin risk alma eğilimleri artmaktadır.

Belirsizliğe Karşı Tolerans

Herhangi bir durumla ilgili yeterince detaylı bir bilgi yok ise o durumda bir belirsizlik söz konusudur (Koh, 1996:15). Pek çok girişimci ve girişimci adayı belirsizliğin var olduğu ortamlarda faaliyet göstermeyi ve mümkün ise o ortamın sağladığı karışıklıktan faydalanarak tüm kontrolü kendi elinde toplamayı tercih etmektedir. Stevenson'a göre girişimcilerin belirsizliğe karşı toleransı girişimci olmayan bireyler ile kıyaslandığında oldukça yüksektir (Stevenson'dan aktaran: Sexton ve diğerleri, 1985:135). İşletme bölümünde eğitim alan öğrencilerin belirsizliğe karşı toleranslarının arttığı ile ilişkili hipotez buna göre şu şekilde oluşturulmuştur.

H3: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin belirsizliğe karşı toleransları artmaktadır.

Kendine Güven

Arzu edilen hedeflere ulaşabilmek ve o hedeflerde başarılı olabilmek için öncelikle girişimcinin başaracağına inanması gerekmektedir. Bu inancın sağlanabilmesi için girişimcinin kendine ve donanımına olan güveninin tam olması gerekmektedir. Pek çok araştırmadan çıkan sonuca göre girişimci olarak adlandırılan bireylerin kendilerine olan güvenleri tamdır. Bu noktada bazı akademisyenlere göre bu girişimciliğin getirdiği bir his iken başka bir grup akademisyene göre ise girişimci bireylerin zaman içinde başarıları sonrası ortaya çıkan bir sonuçtur (Cromie, 2000:37). Ancak unutulmamalıdır ki alınacak tüm riskler ve verilecek olan tüm kararlarda girişimcinin kendisine olan güveni en

önemli itici güç olarak başta bulunması gereken bir histir. Girişimci birey yetiştirmek isteyen işletme bölümünün de buna bağlı olarak kendine güven hissini öğrencilere kazandırması beklenmektedir. Buradan hareketle işletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin kendilerine olan güvenlerinin gelişme gösterdiği hipotez şu şekilde ortaya konmuştur.

H4: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin kendilerine olan güvenleri gelişmektedir.

Başarma İsteği

Her insanda yaptıkları ile fark edilme ve takdir edilme isteği vardır. Bu istek girişimcilik hislerinde biri olan başarma hırsını tetiklemektedir (Hisrich ve diğerleri 1998:6; Koh, 1996:16). Girişimcilik hisleri arasında en eski çalışmalara konu olan başarma isteği girişimci adayı yüzlerce öğrenci tarafından da kazanılması gereken bir histir. Sadece kar elde etmek amacıyla girişimcilerin ortaya çıkmasının kabul edilmesi, sosyal girişimcileri tanımlamakta yetersiz kalacaktır. Bu sebeple ana hareket noktası olarak başarılı olma dürtüsü kar elde etmekten daha fazla önemli gözükmektedir. Bu dürtünün de işletme bölümlerinde okuyan öğrenciler tarafından eğitimleri süresince geliştiğine dayalı bir hipotez şu şekilde oluşturulmuştur.

H5: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin başarma arzuları artış gösterir.

Yenilikçi Olma

Schumpeter'in (1942) tanımıyla, girişimcinin fonksiyonu, yeni bir buluşla veya yeni bir mal üretmek ya da eskisini yeni bir yöntemle üretmek için mümkün denememiş teknoloji kullanarak üretim sürecinde reform veya devrim yapmaktır (Hisrich ve diğerleri, 1998:8). Yenilikçi olma hissi, girişimci hislerinin sonuncusu olmakla birlikte risk alma eğilimi hissinde yaşanan durum gibi, tüm girişimcilik ile ilişkili literatürde ve girişimciliğin tanımında kullanılır. Yenilik yaratmak ve risk alma aslında girişimci adayı için birbirinden asla ayrı düşünülemeyecek iki his olarak literatürde kullanılmaktadır (Koh, 1996:8; Hisrich ve diğerleri 1998:10). Yenilikçi olma konusunda işletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin kendilerini geliştirecekleri noktasından hareketle hipotezimiz şu şekilde oluşturulmuştur.

H6: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin yenilik yaratma hislerinde artış vardır.

Metodoloji

Bu çalışmada bireylerin girişimci yetilerine sahip olabilmeleri için gerekli olan koşullar açıklanmış ve buna bağlı olarak asli hedeflerinden biri girişimci birey yetiştirmek olan Bilecik Üniversitesi ve Dumlupınar Üniversitesi işletme bölümlerindeki öğrencilere bir anket çalışması uygulanmıştır. Söz konusu anket girişimcilik hisleri olarak adlandırılan başarıma gereksinimi, içsel kontrol, risk alma eğilimi, yenilikçi olma, kendine güven ve belirsizliklere karşı tolerans gösterebilme ile ilgili ifadelerden oluşmaktadır. Bu ifadeler Koh (1996) tarafından geliştirilen ve birçok çalışmada da kullanılan girişimcilik hisleri ile ilgili ölçekten yararlanılarak bu araştırmaya uyarlanmıştır. Bu ölçekte girişimcilik hisleri ile ilgili toplam 36 ifade sunulmuş ve bunlara cevaplayıcıların ne derecede katıldıklarını belirlemek amacıyla (1) Kesinlikle Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum ve (5) Kesinlikle Katılıyorum şeklinde beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Toplam 500 anket Bilecik ve Dumlupınar üniversiteleri işletme bölümü 1. ve 4. sınıf öğrencilerine uygulanmıştır. Hatalı ve noksan olduğu anlaşılan 14 anket değerlendirme dışı tutularak 486 öğrencinin anketleri değerlendirilmeye alınmış ve SPSS 15.0 programında kodlanarak analizi yapılmıştır.

Bulgular

Tablo 1: Ankete Katılan Öğrencilerin 1. ve 4. Sınıf Dağılımları

	Frekans	Yüzde	Birikimli Yüzde
1. sınıf	236	48,6	48,6
4. sınıf	250	51,4	51,4
Toplam	486	100,0	100,0

Ankete katılan öğrencilerin 1. ve 4. sınıflara göre dağılımları Tablo 1’de verilmektedir. Buna göre araştırmaya katılan öğrencilerin %46,6’ı 1. sınıf öğrencisi iken, %51,4’ü 4. sınıf öğrencisinde oluşmaktadır. Bu sonuçlara göre 1. ve 4. sınıflardaki öğrenci sayılarının birbirine oldukça yakın olduğu anlaşılmaktadır.

Yapılan çalışmada öğrencilerin bazı demografik veriler de toplanmış ve frekansları alınarak araştırmaya evren teşkil eden topluluğun demografik özellikleri anlaşılmasına çalışılmıştır. Buna göre aşağıdaki tablolar elde edilmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin İkamet Ettikleri Yerler

Yaşanılan yer		Frekans	Yüzde
	Köy	34	7,0
	Kasaba	19	3,9
	İlçe	143	29,4
	İl	288	59,3
	Total	484	99,6
Geçersiz	9	2	,4
Total		486	100,0

Öğrencilerin ağırlıklı olarak il merkezlerinde ikamet ettikleri yapılan çalışmada ortaya çıkmaktadır.

Tablo 3: Baba Eğitim Durumu

		Frekans	Yüzde
	İlkokul	177	36,4
	Ortaokul	89	18,3
	Lise	134	27,6
	Üniversite	81	16,7
	Total	481	99,0
Geçersiz	9	5	1,0
Total		486	100,0

Aile yapılarının incelendiğinde sorularda alınan yanıtlara göre işletme eğitimi almayı seçen öğrencilerin ebeveyn eğitim durumları Tablo 3 ve tablo 4 de gösterilmektedir. Annelerin eğitim durumlarının eğitimin seviyesinin ilerlemesine bağlı olarak düşüş göstermesi dikkat çekilmesi gereken bir nokta olarak ortaya çıkmaktadır.

Tablo 4: Anne Eğitim Durumu

		Frekans	Yüzde
	İlkokul	268	55,1
	Ortaokul	78	16,0
	Lise	92	18,9
	Üniversite	29	6,0
	Total	467	96,1
Geçersiz	9	19	3,9
Total		486	100,0

Ebeveyn meslek gruplamasının anlaşılabilmesi için sorulan sorulara alınan yanıtlar ışığında Tablo 5 de belirtildiği üzere söz konusu gruba dahil öğrencilerin özellikle annelerinin çok büyük bir ağırlıkla ev hanımı oldukları gözlenmiştir. Eğitim durumları ile paralellik gösteren bu durum karşısında Evhanımı annelerin çocuklarının yüksek öğrenime devam etmeleri ve gelecekte girişimci potansiyellerine sahip bireyler olarak hayata atılacakları gelecek konusunda umut verici kabul edilebilir.

Tablo 5: Anne Meslek Grupları

		Frekans	Yüzde
	Esnaf	11	2,3
	Memur	39	8,0
	İşçi	4	,8
	Özel Memur	10	2,1
	Evhanımı	406	83,5
	Total	470	96,7
Geçersiz	9	16	3,3
Total		486	100,0

Tablo 6. Baba Meslek Grupları

		Frekans	Yüzde
	Esnaflık	232	47,7
	Memur	173	35,6
	İşçi	42	8,6
	Özel memur	19	3,9
	Total	466	95,9
Geçersiz	9	20	4,1
Total		486	100,0

Güvenilirlik testi sonucunda ölçeğin Cronbach's Alpha değeri 0.71 olarak bulunmuştur. Bu oran kabul edilebilir bir oran olmakta ve çalışmanın içsel tutarlılığı olduğunu göstermektedir. Araştırmada kullanılan tüm değişkenlerin 1. ve 4. sınıf için ortalama ve standart sapma ile bütün değişkenler arasındaki ilişkileri gösteren korelasyon analiz sonuçları Tablo 7'den görülmektedir. Buna göre içsel kontrol hissinin varlığı dışında tüm hislerde 4. sınıf öğrencilerin ortalamaları daha yüksek çıkmaktadır. Bu aldıkları eğitimin pozitif katkısı olarak da kabul edilebilir. Değişkenlerin bir çoğunda da arasında korelasyon olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 7: Ortalama, Standart Sapma ve Korelasyon

Değişkenler	1. sınıf		4. sınıf		İK	Bİ	RA	BKT	KG	Y
	Ort.	Ssap	Ort.	Ssap						
İçsel kontrol	3,70	0,51	3,63	0,52	1					
Başarım isteği	3,35	0,46	3,42	0,49	0,223	1				
Risk alabilme	2,94	0,57	3,16	0,53	0,076	0,210*	1			
Belirsizliğe karşı tolerans	2,19	0,48	2,30	0,56	0,015	0,043	0,272*	1		
Kendine güven	3,70	0,54	3,82	0,51	0,231*	0,320*	0,218*	0,218*	1	
Yenilikçilik	3,64	0,52	3,69	0,55	0,295*	0,294*	0,281*	0,159*	0,487*	1

* Korelasyon $p=0.01$ seviyesinde anlamlı (çift yönlü)

İşletmecilik eğitiminin öğrencilerin girişimcilik hislerine olan etkilerini ölçmek için T-testi uygulanmış ve elde edilen sonuçlar Tablo 8’de görülmektedir. Bu sonuçlara göre araştırmanın hipotezlerinin 3’ü kabul edilmiş diğer 3’ü ise ret edilmiştir. Kabul edilen hipotezler: “H2: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin risk alma eğilimleri artmaktadır.”. “H3: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin belirsizliğe karşı toleransları artmaktadır.”. “H4: İşletme bölümlerinde eğitim alan öğrencilerin kendilerine olan güvenleri gelişmektedir.” Yapılan T-testi sonuçlarından anlaşıldığı üzere risk alabilme yetisi, belirsizliğe karşı tolerans gösterme ve kendine güven konularında 1. ve 4. sınıf öğrenciler arasında dikkat çekici farklar olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlara göre, işletmecilik eğitimini tamamlamak üzere olan 4. sınıf öğrencilerinin daha fazla risk alabilme yetisi, belirsizliğe karşı daha toleranslı ve kendine güvenlerinin daha fazla olduğu anlaşılmaktadır. Bu sonuç işletme bölümünde verilen eğitimin öğrencilerin bazı girişimcilik hisleri üzerinde olumlu katkıda bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 8: T testi sonuçları

Değişkenler	N	t	p
İç kontrol	486	0,702	0,124
Başarma isteği	486	0,311	0,123
Risk alabilme	486	0,214	0,001
Belirsizliğe karşı tolerans	486	0,003	0,021
Kendine güven	486	0,289	0,015
Yenilikçilik	486	0,387	0,252

Sonuç ve Değerlendirme

Bu araştırmanın sonucunda işletme bölümünde eğitim alan öğrencilerin 4 yıllık lisans eğitimleri sonrası girişimcilik hisleri konusunda gelişme gösterdikleri anlaşılmıştır. Bir ülkenin kalkınması ve gelişmesi ekonomik değer yaratacak, istihdamı artıracak, büyümeye ivme kazandıracak hızla değişen koşullara uyum sağlayabilme dinamizmine sahip girişimciler yaratmasına bağlıdır (Uyguner ve diğerleri, 2004:793). Bu nedenle günümüzde iyi yetişmiş, girişimci hisleri olgunlaşmış, dinamik, zeki, atılgan ve hırslı genç bir nüfus yapısına sahip olmak için tüm ülkeler gayret sarf etmektedirler.

Girişimciliğin ne anlama geldiği, girişimciye nereden bakıldığı ile de değişkenlik göstermektedir. Schumpeter’a göre girişimci teknolojik gelişmeleri sağlayan ve ekonomik büyümeye destek olan birey iken, Knight ve Mises’e göre kar elde etmeyi düşünen bireydir. (Klein ve diğerleri 2006:14). İşletme

bölümlerinde çalışmalarını sürdüren akademisyenlerin girişimciliği ekonominin itici gücü olarak algılamaları ve bu yönde öğrencileri yönlendirmeleri gerektiğini ortaya koymalarının ardından söz konusu müfredatlarda da değişiklikler yapılması gereklidir. Yapılan akademik araştırmalarda görülmüştür ki, girişimci olarak adlandırılan bireylerin ortak bazı özellikleri vardır. Bu özellikler somut olarak ortaya konamamakla birlikte yaşayış ve anlayış tarzında kendisini gösteren hisler olarak ortaya çıkarılabilmektedir. Girişimci hislerine sahip bireylerin verilecek eğitim ile farklı alanlarda girişimci olabilmeleri söz konusu olabilmekte ve ekonomiye farklı iş kollarında kuvvet oluşturabilmektedirler.

Girişimcilik hissi olarak adlandırılan tüm yaklaşımların temelinde bireyin bağımsız düşünme ve hareket edebilme yeteneğini ortaya koyması için zemin oluşturulması çabası olduğu unutulmamalıdır. Bağımsız davranan bireyin aldığı eğitim desteği sayesinde söz konusu hislerini ön plana çıkaracağı aşikârdır. Ortaya çıkarılan hislerin desteği ile ekonominin lokomotifini olan girişimci bireylerin toplumdaki sayıları artırılabilir ve toplumsal refah düzeyi artırılabilir.

Yapılan çalışmanın ortaya koyduğu sonuçlar doğrultusunda aynı örneklem kullanılarak uzamsal yapı kurularak bir çalışma yapılması durumunda uzun vadede ankete katılan öğrencilerin eğitimlerini tamamlayacakları yıllar içerisinde girişimcilik hisleri konusunda sağlayacakları gelişmeler takip edilebilir. Bu sayede uzun döneme yayılmış bir çalışma yapılırken aynı zamanda çevresel faktörlerinde incelenebilmesi mümkün olabilecektir. Yaşanması muhtemel pek çok ekonomik ve mali krizin öğrenciler üzerinde yaratacağı etkiler de bu sayede incelenme imkânına kavuşabilecektir.

Çalışmada işletme bölümlerinde verilen eğitim temel olarak alınmış ve girişimcilik hislerinin oluşmasında ve gelişmesinde tek etken olduğu varsayılmıştır. Yapılacak sonraki çalışmalarda öğrencilerin sahip oldukları kültürel altyapının ve aile yapılarının da incelenmesi için ankete demografik veri toplamak amacıyla sorular eklenerek özellikle aileden gelebilecek olan etkenler üzerinde de inceleme yapılabilmesi mümkün olacaktır.

Çalışmada önemli amaçlarından birinin girişimci birey yetiştirilmesi olduğu kabul edilen işletme bölümleri Türkiye’de pek çok üniversitenin bünyesinde bulunmaktadır. Bu bölümlerin ve çalışmaya katılan öğrencilerin sayısal artışı sağlanarak daha büyük bir örneklem oluşturulabilecek ve uygun verilerin toplanabilmesi durumunda bölgesel farkların ortaya konabilmesi mümkün olabilecektir.

* Bu çalışma 8. Anadolu İşletmecilik Kongresi’nde sunulan bildirinin genişletilmiş şeklidir.

KAYNAKLAR:

- Brockhaus, R. H.; Horwitz, P. S. (1986). The psychology of the entrepreneur: The Art and Science of Entrepreneurship. Ballinger: Cambridge, 25-48.
- Cromie, S., (2000). Assessing Entrepreneurial Inclinations: Some Approaches Empirical Evidence, European Journal of Work and Organizational Psychology, (9).1: 13-30
- De Wit, G., Van Winden, F.A., (1989). An Empirical Analysis of Self-Employment in the Netherlands. Small Business Economics 1 (4):27-35
- Duygulu, E., (2008). Institutional Profiles and Entrepreneurship Orientation: A Case of Turkish Graduate Students. MPRA Paper 7247:12-15
- Entreialgo, M., Fernandez, E. ve Vazquez, C., (2000), Characteristics of Managers as Determinants of Entrepreneurial Orientation: Some Spanish Evidence. Enterprise and Innovation Management Studies, (1),2:29-32
- Gartner, W., ve K. Vesper. (1999). University Entrepreneurship Programs. Los Angeles: Lloyd Grief Center for Entrepreneurial Studies, University of Southern California.
- Girginer, N. ve Uçkun, N., (2004). İşletmecilik Eğitimi Alan Lisans Öğrencilerinin Girişimciliğe Bakış Açıları: Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İ.İ.B.F İşletme Bölümü Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama, 3. Ulusal Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi, 25-26 Kasım, Eskişehir.
- Gürol Y., Atsan N., (2006), Entrepreneurial characteristics amongst university students, Education & Training; 48: 25
- Hazeldine M.; Miles M., (2007), Measuring Entrepreneurship in Business Schools, Journal of Education for Business; Mar/Apr 2007; 82, 4:234
- Henderson R. ve Robertson M. (1999), Who wants to be an entrepreneur? Young adult attitudes to entrepreneurship as a career, Education & Training; 1999; 41: 236
- Hisrich, R. D., Peters M., (1998), Entrepreneurship, Irwin McGrawhill
- Hwang Jinyoung, Akdede Sacit Hadi, (2006) Schooling, Risk Attitude and Growth, Yönetim ve Ekonomi 13(2): Celal Bayar Üniversitesi

İ.İ.B.F. Manisa.

- Klein G. ve Bullock J., (2006) Can Entrepreneurship Be Taught?, Journal of Agricultural and Applied Economic 16.Feb.2006.:2-20
- Koh Hian C., (1996). Testing hypotheses of entrepreneurial characteristics. Journal of Managerial Psychology, (11)3:12-25
- Kourilsky M., Walstad W., (1998)Entrepreneurship and Female Youth: Knowledge, Attitudes and Gender Differences and Educational Practices, Journal of Business Venturing, 13:78
- Kuratko, D.F. (2003). Entrepreneurship Education: Emerging Trends and Challenges for the 21st Century. White Paper, U.S. Association of Small Business Education
- Mitton, D. G. , (1989). The complete entrepreneur , Entrepreneurship: Theory and Practice,(13): 9-19
- Pervin, L. A. , (1980), Personality: Theory, Assesment and Research, John Wiley & Sons, New York.
- Robinson, P. B. Huefner, J. C. ve Hunt, H. K. , (1991). An Attitude Approach to the Prediction of Entrepreneurship , Entrepreneurship: Theory and Practice, (15):13-31
- Rotter, J. B. , (1966). Generalized Expectancies for Internal Versus External Locus of Control of Reinforcement , Psychological Monographs: General and Applied, (609)80: 1-28
- Schumpeter, Joseph Alois, (1942). Capitalism, Socialism, and Democracy
- Sexton, D.L., Bowman, N., (1985). The Entrepreneur: A Capable Executive and More. Journal of Business Venturing 1 (3):129–140.
- Silver, David., (1983). Entrepreneurial Life, John Wiley, New York
- Stevenson, H.H., R. Hamermesh, P.W. Marshall, and M.J. Roberts. (2002). Entrepreneurship: It Can Be Taught. HBS New Business
- Wang C., Wong P., (2004) Entrepreneurial interest of university students in Singapore, Technovation 24: 163–172.